

men alligevel er Menneskelivet jo ikke saa indviklet endda. Der er nogle store Linier, der gaa igennem det altsammen, og som ere temmelig lette at træffe paa. Af disse vil jeg nævne Menneskets Trang til Kærlighed og Evne til at elske. Denne Trang, denne Evne vaagner jo først som Egenkærlighed, kan man sige, hos Barnet og det unge Menneske, udvikler sig saa til Familiekærlighed, Samfundskærlighed, og den højeste Udvikling er jo Kærlighed til alle Mennesker, ikke dette lærebogsagtige: Hvem er din Næste? Det er alle Mennesker — men en virkelig Kærlighed til alle. Det er et af Menneskelivets Vilkaar. Men hvis nogen vil paastaa, at naar et Menneskes Kærlighed vækkes til hans Hjem, vil dermed Udsigten til, at han skulde føle Samfundskærlighed, lide Skade, vilde det jo dog være en rent bagvendt Paastand. Det vilde være en bagvendt Paastand at sige, at det vilde være godt for et Menneske, at han ikke fik Kærlighed til Hjemmet, at han ikke kom til at elske sit Hjem, men at man maatte tage og ruske ham ud af de Forhold, hvor han var født, og bringe ham hen til en Opdragelsesanstalt, naar han ikke følte Kærlighed til Hjemmet, først da vilde han faa nogen Samfundskærlighed. Det vilde jo være rent bagvendt at slutte saaledes. Men saaledes er det ogsaa med Menighedens Forhold, saaledes er det ogsaa med Folkekirkenes Forhold. Hvorledes skulde de Mænd og Kvinder, som ikke have lært at kende Samfundet hjemme i deres Menighed, nogen Sinde kunne faa nogen Interesse for og Kærlighed til den hele Folkekirkes Forhold. Det vilde de ikke faa. Det er først gennem den Kærlighed, der bliver vakt hos dem til Menighedens Forhold og deres snævrere Samfund, at de ville faa nogen Kærlighed til hele Folkekirkenes Forhold og noget Ønske om at faa virkelige Reforme indførte til Bevarelse af Folkekirken. Derfor er den Betragtning, at det er urigtigt at give Menigheden nogen Indflydelse paa Styrelsen og nogen Ret til Deltagelse i Præstevalg, thi derover vilde de tabe Interessen for yderligere kirkelige Reforme, bundfejlagtig. Derfor se de, som have haft den Mening, at det vilde være urigtigt at tage de folkekirkelige Lovforslag, som ere forelagte, til en Begyndelse, og at man derimod skulde tage Kommissionen til en Begyndelse, efter min Mening fejl paa Sagen. Og hvis de, hvad jeg ikke tvivler om, ønske at faa noget ud af Sagen, bør de vende sig til den

mere naturlige Betragtningssmaade, hvorom jeg her har fremført nogle Ord.

Den anden Grund, hvorfor jeg tror, at det er nødvendigt at gaa den Vej, er den, at man ikke ad anden Vej, synes jeg, i Virkeligheden kan faa Folkekirken hørt. Det kræves saa stærkt, at Folkekirken skal høres om de Reforme, som skulde føres igennem, at Folkekirken skal repræsenteres. Men det vil ikke blive muligt at faa Folkekirken hørt, inden man faar en vis Grad af Organisation ført igennem. Vi vare, saa vidt jeg skønnede, forleden enige om, at den Kommission, som foreslaas i Landstingets Forslag, ikke vil være Vejen til virkelig at høre Folkekirken. Det vilde højst være Vejen til at høre Biskopperne, et Par Fakulteter ved Universitetet og endelig Ministeren, men Folkekirken vilde ikke blive hørt gennem en saadan Kommission. Hvis man vil høre Folkekirken, maa man virkelig lade Folkekirken selv faa Lov til at lade sig repræsentere, og det sker paa den Maade, som her er foreslaaet, og navnlig ved Ændringsforslaget under Nr. 4. Det er krævet og krævet meget stærkt af Landemoderne i afvigte Sommer, at Kirken skulde høres, og at den skulde høres gennem en Repræsentation. Ved hvert eneste Landemodes Sammenkomst blev dette udtalt. Jeg skal med Formandens forudsatte Tilladelse oplæse et Par Linier af disse Betænkninger; det er meget hurtigt gjort. Landemodet for Sjællands Stift siger: Landemodet maa „fastholde, at „Kirkens Stemme“ kun kommer til Orde gennem en Forsamling, der omfatter baade gejstlige og Lægfolk“, altsaa en repræsentativ Forsamling. Fyns Stifts Landemode siger: „ligesom man heller ikke kunde betragte Præsternes Udtalelse som et fyldestgørende Udtryk for hele Menighedens Stemme“, og de bede derfor ligeledes om en Kirkedag, om en Forsamling af Præster og Lægfolk. Paa Lolland-Falsters Stifts Landemode udtales omtrent det samme: „Men vi maa straks udtale, at efter vor Overbevisning kommer Kirkens Røst kun til Orde gennem en Forsamling af Præster og Lægfolk i Forening.“ Landemodet i Aalborg Stift siger: „Det vil endvidere ikke kunne siges, at man hører Kirkens Røst, naar Gejstligheden for sig udtaler sin Mening om de kirkelige Spørgsmaal, og paa den anden Side Befolkningens politiske, af andre Hensyn valgte Repræsentanter udtale deres Mening. Kirkens Røst vil kun kunne høres gennem en samlet Udtalelse af gejstlige og Læg-